

स्ट्रॉबेरी शेती

स्ट्रॉबेरी शेतीसाठी आदर्श अटी

स्ट्रॉबेरी वनस्पतीसाठी हवामान

स्ट्रॉबेरीला शेतीसाठी समशीतोष्ण वातावरणाची गरज असते तथापि काही प्रजाती उपोष्णकटिबंधीय वातावरणात वाढू शकतात. ते लहान दिवस वनस्पती आहेत. पुष्पोत्सव दरम्यान, त्यांना सुमारे दहा दिवसांसाठी आठ ते बारा तासांच्या छायाचित्र (सूर्यप्रकाश) आवश्यक असतात. ते सुप्त असतात आणि हिवाळ्यादरम्यान वाढतात नाही. दिवस वाढतात तेव्हा हिवाळा वसंत ऋतू त्यानंतर येतो. म्हणून, झाडांना सूर्यप्रकाशात फुलांचा विकास सुरू होतो. तथापि, उप-उष्णकटिबंधीय क्षेत्रांमध्ये उगवलेल्या वाणांच्या बाबतीत जेथे हिवाळ्या सौम्य असतात व वनस्पती वाढतच राहतात. फोटोप्राइडच्या लांबीच्या प्रतिसादानुसार स्ट्रॉबेरी दोन गटांमध्ये वर्गीकृत केली जातात:

वाढीव विविधता- लांब आणि अल्प प्रकाश कालावधी दरम्यान ते फूलांचे तुकडे विकसित करतात.

कमर्शियल किर्सेस - ते केवळ अल्प प्रकाश कालावधीतच फुले येतात.

स्ट्रॉबेरी शेतीसाठी माती

स्ट्रॉबेरीमध्ये एक तंतुमय रूट सिस्टम आहे. म्हणूनच बहुतेक मुळे मुख्य जमिनीत 15 सेमी खोलीपर्यंत पोहोचतात. म्हणून, त्याला लागवडीसाठी आर्द्र-समृद्ध माती आवश्यक आहे. टोमॅटो, बटाटा, रास्पबेरी, मिरपूड किंवा एगप्लान्ट शेतीसाठी यापूर्वी वापरल्या गेलेल्या जमिनीवर स्ट्रॉबेरी उगवत नाही याची काळजी घेतली पाहिजे कारण ही अत्यंत पोषक द्रव्ये उगवणारी वनस्पती आहेत. ते त्यांच्या पोषक तत्वांचा माती काढून टाकतात.

पीएच

5.0-6.5 पीएच सह स्ट्रॉबेरी किंचित अम्ल मातीत उत्कृष्ट वाढते. जमिनीत पीएच सह 4.5 ते 5.5 दरम्यान मातीमध्ये वाढू शकते.

स्ट्रॉबेरी प्लांटेशनचा हंगाम

शरद ऋतूतील स्ट्रॉबेरीचे जास्तीत जास्त वनस्पतिजन्य वाढ होते. हिवाळा सेट होताना हे निष्क्रिय होते. हिवाळा पोस्ट केल्यानंतर, वसंत ऋतू दरम्यान फुलांचे सुरू होते. म्हणून, सप्टेंबर ते ऑक्टोबर महिन्यांत सामान्यपणे स्ट्रॉबेरी लावल्या जातात. अशा रोपांच्या कमतरतेची कमतरता असल्यामुळे लवकर लागवड केल्यास कमी उत्पादन होईल.

पाणी आवश्यकता आणि सिंचन

एक उथळ-रोपे असलेली वनस्पती स्ट्रॉबेरी असल्याने वारंवार पाणी पिण्याची गरज असते तर ते दुष्काळ परिस्थितीमुळे प्रभावित होते. तथापि, त्या प्रमाणात प्रमाणात जास्त पाणी आवश्यक नाही. वनस्पतिवृद्धीच्या वाढीस प्रोत्साहन देण्यासाठी पाणी फक्त मुळे ओलसर ठेवणे आवश्यक आहे.

शरद ऋतूतील लागवड रोपट्यांच्या वाढीनंतर नियमितपणे सिंचन केल्यास सिंचनाच्या वाढीस वाढते. याव्यतिरिक्त, नव्या लागवड केलेल्या कॉंबड्यांची वारंवार सिंचन धावपट्ट्यांच्या उत्पादनात वाढ सुनिश्चित करते ज्यामुळे लवकर आरटींग होते. रोपाच्या वेळी, पाऊस नसल्यास आठवड्यातून दोन वेळा सिंचन केले जाते. नोव्हेंबरमध्ये आठवड्यातून एकदा वारंवारता कमी झाली. डिसेंबर आणि जानेवारीच्या हिवाळ्याच्या महिन्यांत सिंचन प्रत्येक पंधरा दिवसात एकदा केले जाते. जेव्हा फुले स्ट्रॉबेरी फळांमध्ये विकसित होत असतात तेव्हा वारंवारता वाढते. फ्रूटींग टप्प्यात सतत सिंचन मोठ्या फळास मदत करते.

कोणत्याही प्रकारच्या स्ट्रॉबेरी लागवडीवर जमिनीची आर्द्रता 1.0 पेक्षा कमी वातावरणात राखली जावी. अतिरिक्त सिंचन वनस्पतीसाठी हानिकारक आहे. रोपे आणि alleys लागवड करण्यापूर्वी 2-3 दिवस irrigated आहेत. पाण्याच्या वेळी पाणी वितरीत करण्यासाठी सिंचन काळजी घ्यावी. फुलं पाने किंवा फळे ओतल्याने फंगल संक्रमण होण्याची शक्यता वाढू शकते. चांगल्या प्रतीचे फळ मिळविण्यासाठी हंगामाच्या काळात योग्य सिंचन आवश्यक आहे.

इतर पर्यावरणविषयक अटी

स्ट्रॉबेरी एक किंचित संवेदनशील वनस्पती आहे आणि प्रकाश तीव्रता, तापमान आणि फोटोपेरियोड यासारख्या पर्यावरणीय घटकांच्या बदलांमुळे सहजपणे प्रभावित होते. हिवाळ्यातील दुखापत आणि दंव फळांच्या उत्पन्नावर परिणाम करू शकतात. त्याचप्रमाणे, फोटोपॅरिओडमधील बदल वनस्पती वृद्धत्व, वनस्पतीजन्य वाढ आणि अशा प्रकारे उपज प्रभावित करतात.

स्ट्रॉबेरी प्लांटेशनसाठी लागवड साहित्य

स्ट्रॉबेरी उपचाराच्या माध्यमातून वनस्पतीच्या पद्धतीद्वारे प्रचारित केले जातात. ते पेंढा आणि पॉलिथिन सारख्या साहित्य वापरून मलमूळ आहेत. काळ्या रंगाच्या पॉलिथिनमध्ये मुरुमणे तण नियंत्रणात ठेवण्यास मदत करते. मुचिंगचा अभ्यास केला जातो ज्यामुळे फ्रीझ इजा होऊ शकते आणि फळे कमी होण्याची शक्यता कमी होते.

स्ट्रॉबेरी शेती मध्ये पीक रोटेशन

स्ट्रॉबेरी मातीपासून भरपूर पोषक पदार्थांची मागणी करतात. म्हणून ते कापणीनंतर बीन्ससारखे लीगयुक्त पिकांसोबत फिरवले पाहिजे. एकदा कापणी झाल्यावर एक वर्षाच्या कालावधीनंतर पुन्हा स्ट्रॉबेरीची लागवड करावी.

स्ट्रॉबेरी शेतीसाठी जमीन तयार करणे

स्ट्रॉबेरी लागवडीसाठी, जमीन खोलवर पेरली पाहिजे आणि नंतर तीक्ष्ण केली पाहिजे. धावपटू लागवड करण्यापूर्वी शेतावरील खत, नीम केक इ. सारख्या सेंद्रिय खतांचा जमिनीत मिसळलेला असतो. एकदा पेरणी पूर्ण झाल्यावर जमीन लागवड करण्यासाठी जमीन तयार केली जाते. स्ट्रॉबेरी रोपाच्या विविध पद्धती जसे मातीची पंक्ती, हिल सिस्टम, स्पेस रॉट किंवा प्लॅस्टिक मॉल्कसारखी असतात.

स्ट्रॉबेरी शेतीसाठी जमीन तयार करणे

स्ट्रॉबेरी लागवडीसाठी, जमीन खोलवर पेरली पाहिजे आणि नंतर तीक्ष्ण केली पाहिजे. धावपटू लागवड करण्यापूर्वी शेतावरील खत, नीम केक इ. सारख्या सेंद्रिय खतांचा जमिनीत मिसळलेला असतो. एकदा पेरणी पूर्ण झाल्यावर जमीन लागवड करण्यासाठी जमीन तयार केली जाते. स्ट्रॉबेरी रोपाच्या विविध पद्धती जसे मातीची पंक्ती, हिल सिस्टम, स्पेस रॉट किंवा प्लॅस्टिक मॉल्कसारखी असतात.

मॅटड रो

भारतात येणा-या रोपाची ही सर्वात सामान्य पद्धत आहे. ही लागवडीची सर्वात स्वस्त आणि सुलभ पद्धत आहे. धावपटू 90 x 45 से.मी. अंतरावर लागवड करतात. सुरुवातीच्या वाढीनंतर धावपटूंना मातेच्या रोपाच्या खाली रिक्त जागा कव्हर करण्याची परवानगी आहे. हे एक गोंधळलेला देखावा देते. जोरदार माती ज्यामध्ये तण सहजपणे वाढू शकत नाहीत अशा पद्धतीने स्ट्रॉबेरी रोपासाठी वापरली जातात. या पद्धतीत ओव्हरक्रोडिंग टाळण्यासाठी काळजी घेतली पाहिजे.

हिल सिस्टम

लागवडीची ही पद्धत त्यानंतर काही धावपटू विकसित करणे आवश्यक असते. धावकांनी माता झाडे काढून टाकली पाहिजेत. म्हणूनच, वाढणार्या स्वतंत्र वनस्पती आकारात मोठ्या असतात आणि घासलेल्या पंक्तीपेक्षा अधिक फळे धरतात. आंतर-रोपण अंतर 25-30 सेंमी असणे आवश्यक आहे. जुळी पंक्तींमधील अंतर 100 सेंमी असणे आवश्यक आहे. येथे एक जुळी पंक्ती प्रणाली पाळली जाते.

अंतर पंक्ती

सरासरी कमकुवत धावपटू तयार करणार्या लागवडीच्या बाबतीत, मुली धावपटू काही अंतरावर ठेवतात. धावपटूंच्या काही टिपा निवडल्या जातात ज्या वनस्पतींमध्ये विकसित होऊ शकतात. अशा टिपा माती सह झाकून आहेत. प्रत्येक मातेच्या रोपट्यामध्ये इच्छित असलेल्या पौधांची लागवड होईपर्यंत ही प्रथा पाळली जाते.

पेरणी स्ट्रॉबेरी प्लांट

रोपाच्या वेळी, ते सरळ खाली दिशेने सरकवून मातीमध्ये हळूवारपणे सेट केले पाहिजे. मग माती बाहेर ठेवण्यासाठी मुळे सुमारे कॉम्पॅक्ट पद्धतीने पॅक करावी. तथापि, हे सुनिश्चित करा की स्ट्रॉबेरीचा वाढणारा बिंदू जमिनीच्या पृष्ठभागावरच राहतो. पेरणीनंतर लगेच सिंचन केले पाहिजे आणि कोरडे करण्याची परवानगी दिली जाऊ नये.

रोपण काळजी घेतल्यानंतर

लागवड करणे आवश्यक आहे यानंतर सुरुवातीच्या टप्प्यात फुलझाडे झाडांवर दिसतात. हे असे आहे की वनस्पती त्यांचे जीवनशैली कमी होण्यास कारणीभूत ठरत नाहीत. ही पद्धत वनस्पतींना स्वतःला दुष्काळात बदलण्यास मदत करते आणि चांगले उष्णता देते. कमी प्रमाणात पौधांची लागवड करण्यास अशा प्रकारच्या लागवडीच्या बाबतीत, हा अभ्यास स्ट्रॉबेरी वनस्पतींना जमिनीत सेट करण्यास मदत करतो आणि धावपट्टीची संख्या देखील वाढवतो. शरद ऋतूतील रोख प्रणालीचे अनुसरण केल्यास शरद ऋतूतील किंवा उन्हाळ्याच्या उन्हाळ्यात रोपांच्या बाहेरून अतिरिक्त वनस्पती काढल्या जातात.

कोंबड्यांपासून मुक्त पिके ठेवणे हे फार महत्वाचे आहे, विशेषकरून ते प्रथम लागवड असेल तर. निदण दूर ठेवण्यासाठी प्लॅस्टिक मलच हा सर्वात सामान्य मार्ग आहे. झाडाच्या झाडावर झाकलेले नांगरलेले जमिनीत पुरेशी जमीन ठेवावी. याव्यतिरिक्त, लागवडीस जमिनीच्या वरच्या 2.5-5 से.मी. थरापर्यंत मर्यादित असणे आवश्यक आहे. पद्धतीचा वापर होईपर्यंत हा अभ्यास चालू आहे.

रोग आणि वनस्पती संरक्षण

सर्वात सामान्य स्ट्रॉबेरी रोग ब्लॅक रूट रॉट, रेड स्टील, लीफ स्पॉट आणि ग्रे मॉल्ड आहेत. रेड स्टील फीयोप्याथोरा फ्रॅगरेरिया नावाच्या बुरशीजन्य प्रजातीमुळे होते. वाढणारी प्रतिरोधक प्रजाती रोग नियंत्रित करण्यास मदत करतील. काळा रूट रॉट नियंत्रित करण्याचा एक मार्ग म्हणजे लीग्युमिनस फॉल्ससह स्ट्रॉबेरी फिरविणे. सुरुवातीच्या टप्प्यामध्ये विकसित होणार्या फुलांच्या दगडावर चिकटवून झाडांची जोम वाढवणे देखील महत्वाचे आहे. तसेच झाडांच्या पाणी पिण्याची वेळी वनस्पतीच्या पायाजवळील माती सिंचन करण्यासाठी काळजी घेतली पाहिजे. पान, फळ किंवा फुलांच्या पृष्ठभागावर शिंपडणारे पाणी फंगल संक्रमण होण्याची शक्यता वाढते.

स्ट्रॉबेरीला प्रभावित करणारे विषाणूजन्य रोग क्रिंकल, बौने आणि पिवळ्या किनार्यासारखे आहेत. या रोगांपासून बचाव करण्यासाठी सर्वात सराव म्हणजे प्रतिरोधी जाती वाढविणे. रोपाच्या डोंगराळ प्रदेशात धावपट्टी नर्सरीमध्ये वाढवायला हवे.

कटवार्म आणि लाल कोळी माती सारख्या कीटकांमुळे स्ट्रॉबेरी देखील संक्रमित होतात. 0.05% मोनोक्रोटोफॉस आणि 0.25% वेटेबल सल्फर असलेले क्षेत्र फवारणीसाठी माइट्सवर नियंत्रण ठेवू शकते. Cutworms च्या पसरण्यासाठी तपासणी करण्यापूर्वी जमिनीत 5% chlordane सह dusted पाहिजे.

कापणी स्ट्रॉबेरी

महाबलेश्वरमधील स्ट्रॉबेरी हंगाम, नैनीताल आणि काश्मीरमध्ये मे ते जून दरम्यान स्ट्रॉबेरीची लागवड सुरू होते जेव्हा ती फेब्रुवारीच्या एप्रिल ते एप्रिल महिन्यांदरम्यान पिकतात. जेव्हा फळ फळाचे असते आणि फळांच्या तीन-चौथ्या भागाचे रंग विकसित होते तेव्हा हे कापणी होते. स्थानिक बाजारपेठेत जेव्हा ते पूर्णपणे योग्य असतात तेव्हा

ते उचलले जातात. साधारणपणे, कापणी दररोज केली जाते. जर हवामान कोरडे असेल तर ते लवकर सकाळी उगवले पाहिजेत. कापणीनंतर ते थेट, सपाट कंटेनरमध्ये पॅक केले पाहिजेत. धुण्याचे धोके धुवा आणि त्यांना रंग न मिळाल्याने धुवा.

THOPTe BIOTECH PVT LTD

Mfg.: Tissue Culture of Fruit, Medicinal & Ornamentals

Lab: - At-Hartali Phata, Near Bhatghar Dam,

Tal. Khandala, Dist. Satara 412801.Maharashtra, India.

Mob. +919404963606, +919404963610, +919834835706

**Web Site- www.thoptebiotech.com Email-
thoptebiotech@gmail.com**